

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2013 roku organ rentowy odmówił W. W. prawa do renty rodzinnej po zmarłej matce V. W.. W uzasadnieniu wskazał, iż zgodnie z art. 65 i art. 66 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniła warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła, na dzień zgonu, była całkowicie niezdolna do pracy. Warunki do renty z tytułu niezdolności do pracy określa art. 57 w związku z art. 58 przywołanej ustawy stanowiąc, że:

- osoba, która stała się niezdolna do pracy w wieku powyżej 30 lat winna posiadać co najmniej 5 letni okres składkowy i nieskładkowy w ostatnim 10-leciu przed dniem powstania niezdolności (zgonem), z tym, że zgodnie z art. 58 ust. 4 ustawy, warunek ten nie jest wymagany, jeżeli ubezpieczony udowodnił okres składkowy wynoszący 25 lat i jest całkowicie niezdolny do pracy,

- niezdolność ta powinna powstać w czasie ubezpieczenia lub w okresie pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego: chorobowego, opiekuńczego lub świadczenia rehabilitacyjnego albo nie później niż w ciągu 18 m-cy od ustania tych okresów, z tym że spełnienie tego warunku nie jest wymagane od ubezpieczonego, który zgodnie z art. 57 ust. 2 udowodnił okres składkowy i nieskładkowy co najmniej 20 lat - dla kobiet lub co najmniej 25 lat - dla mężczyzn oraz był całkowicie niezdolny do pracy.

Organ rentowy podniósł, że w 10- leciu przed dniem powstania niezdolności do pracy (zgonem matki wnioskodawcy), zmarła V. W. posiadała łączny staż pracy: 4 lata i 21 dni, w tym 3 lata, 11 m-cy i 28 dni okresów składkowych oraz 29 dni okresów nieskładkowych. Na przestrzeni całego okresu ubezpieczenia zmarła posiadała natomiast 22 lata 3 miesiące i 25 dni okresów składkowych, w związku z czym nie został spełniony również warunek określony w art. 58 ust. 4 ustawy.

(decyzja- k. 69/70 akt ZUS).

Wnioskodawca uznał powyższą decyzję za krzywdzącą i w dniu 26 września 2013 roku wniósł o jej zmianę i przyznanie renty rodzinnej po zmarłej matce V. W.. W uzasadnieniu wskazał na to, że jego matka na przestrzeni swego życia przepracowała ponad 22 lata. Nie kwestionował ustaleń organu, że w okresie 10 lat przed zgonem jego matka na wymagane 5 lat okresu składkowego i nieskładkowego posiada niewiele ponad 4- letni okres składkowy i nieskładkowy, uzasadnił to jednak tym, że jego matka w ostatnich latach życia nie pracowała i pozostawała na utrzymaniu męża z powodu złego stanu zdrowia. Nadto skarżący powołał się na własną trudną sytuację życiową i materialną.

(odwołanie – k. 2-3)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 4-5)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. W. urodził się (...).

(odpis skrócony aktu urodzenia- k. 15/16 akt ZUS).

W roku szkolnym 2012/2013 był uczniem Ogólnokształcącej Szkoły (...) stopnia im. H. W. w Ł..

(zaświadczenie – k. 27/28 akt ZUS)

W dniu 29 maja 2013 roku zmarła jego matka V. J..

(odpis skrócony aktu zgonu– k. 13/14, odpis skrócony aktu urodzenia- k. 15/16 akt ZUS).

Decyzją Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej Akademii (...) i K. B. w Ł. z dnia 8 lipca 2013 roku W. W. został przyjęty na pierwszy rok studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na Wydział Instrumentalny do Akademii (...) i K. B. w Ł..

(decyzja- k. 53/54 akt ZUS)

W dniu 16 lipca 2013 roku W. W. złożył wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej po zmarłej matce V. J..

(wniosek – k. 1- 7 akt ZUS)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił niżej wymienione okresy do okresów składkowych i nieskładkowych V. J.:

- od 3 listopada 1980 roku do 30 listopada 1999 roku z tytułu zatrudnienia w (...) S. A. w Ł.,
- od 9 grudnia 1999 roku do 7 grudnia 2000 roku z tytułu zarejestrowania jako bezrobotny i pobierania zasiłku dla bezrobotnych,
- od 12 czerwca 2008 roku do 30 czerwca 2011 roku z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej,
- od 19 sierpnia 2011 roku do 18 sierpnia 2012 roku z tytułu zarejestrowania jako bezrobotny i pobierania zasiłku dla bezrobotnych

(świadcstwo pracy- k. 17/18, zaświadczenie o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych- k. 23/24, k.25/26, raport z analizy konta- k. 31/32, wniosek i potwierdzenie ubezpieczenia – k. 39/40- 43/44, k. 45/46- 47/48, karta przebiegu zatrudniania- k. 57/58, k. 59/60, notatka w sprawie zatrudnienia – k. 61/62, wydruk- k. 63/64, 65/66, 67/68 akt ZUS)

W 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy (zgonem), tj. w okresie od 29 maja 2003 roku do 28 maja 2013 roku V. W. posiadała łącznie 4 lata 21 dni okresów ubezpieczenia, w tym 3 lata, 11 m-cy i 28 dni okresów składkowych oraz 23 dni okresów nieskładkowych

(karta przebiegu zatrudnienia- k. 57/58, wydruk- k. 65/66 akt ZUS).

Sumaryczny staż pracy V. W. wynosi 24 lata 1 miesiąc i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych, z czego okresy składkowe to: 22 lata, 3 miesiące i 25 dni.

(karta przebiegu zatrudnienia– k. 59/60, wydruk- k. 63/64, k. 67/68 akta ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności załączone do akt sprawy akta rentowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm.), renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełnia warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy (art. 65 ust. 2).

Z kolei art. 67 ust. 1, cytowanej ustawy, stanowi, że do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71 tej Ustawy:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

Stosownie do treści art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

W przedmiotowej sprawie niesporne jest, iż zmarła nie miała ustalonego prawa do emerytury.

Warunki do renty z tytułu niezdolności do pracy określają natomiast przepisy wskazanej ustawy w art. 57 i 58.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
3. niezdolność do pracy powstała w wymienionych okresach składkowych lub nieskładkowych albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Natomiast z treści art. 57 ust. 2 powołanej ustawy wynika, że przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 ustawy o e. i r. z FUS, warunek dotyczący wymaganych okresów, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;

4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;

5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Przepis art. 58 ust. 3 przewiduje powstanie niezdolności do pracy w młodym wieku uniemożliwiającej ubezpieczonym spełnienie warunków formalnych do otrzymania renty. Warunek osiągnięcia okresu składkowego/nieskładkowego uznaje się za spełniony, o ile wykazano łącznie: odpowiednio wczesne zgłoszenie do ubezpieczenia (przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej) i posiadanie - od dnia zgłoszenia do ubezpieczenia do dnia powstania niezdolności do pracy- okresów składkowych i nieskładkowych, z ewentualnymi przerwami nie dłuższymi niż 6 miesięcy.

Dla osób, u których niezdolność do pracy powstała powyżej 30 roku życia ustawodawca w art. 58 ust. 2, w celu zachowania czasowego związku niezdolności do pracy z tytułem ubezpieczeń rentowych wprowadził, dodatkowy warunek, że wymagany okres składkowy i nieskładkowy musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku rentowego lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

W pozostałych przypadkach, tj. określonych w art. 58 ust. 1 pkt od 1) do 4), wymagany okres składkowy i nieskładkowy oblicza się z całego okresu aktywności zawodowej.

Przepisu ust. 2 art. 58 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (ust. 4 art. 58).

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że przyczyną odmowy przyznania wnioskodawcy prawa do renty rodzinnej po zmarłej matce było nie spełnienie warunku osiągnięcia okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego w przypadku zmarłej łącznie co najmniej 5 lat w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed powstaniem niezdolności do pracy (zgonem). W ostatnim 10-leciu przed zgonem V. W., tj. w okresie od 29 maja 2003 roku do 28 maja 2013 roku wnioskodawca wykazał łącznie 4 lata i 21 dni okresów ubezpieczenia zmarłej matki, w tym 3 lata, 11 miesięcy i 28 dni okresów składkowych oraz 23 dni okresów nieskładkowych.

Nadto, w realiach niniejszej sprawy nie ma zastosowania art. 58 ust. 4 ustawy, pomimo, iż osoba zmarła z mocy przepisów prawa uznawana jest za całkowicie niezdolną do pracy (art. 65 ust. 2). Poza sporem było, że ustalony ogólny staż zmarłej wynosił 24 lata 1 miesiąc i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych, z czego okresy składkowe to: 22 lata, 3 miesiące i 25 dni.

Wnioskodawca nie udowodnił okresu składkowego wynoszącego, zgodnie z dyspozycją art. 58 ust. 4 ustawy, co najmniej 25 lat dla kobiety, ani też wymaganego zgodnie z art. 57 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 5 i art. 58 ust. 2, co najmniej 5- letniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ostatnim dziesięcioleciu przed zgonem jego matki.

Stosownie do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Wskazać należy, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996r. sygn. akt I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662, Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od 1 lipca 1996 r. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Zatem to na wnioskodawcy spoczywał procesowy obowiązek wykazania spełnienia warunków koniecznych do przyznania renty rodzinnej w postaci odpowiedniego wymiaru okresów składkowych. Tymczasem pełnomocnik wnioskodawcy nie zgłaszał żadnych wniosków dowodowych wskazujących na możliwość doliczenia dodatkowych okresów ubezpieczenia do ustalonych wymiarów tych okresów, zarówno do 5-letniego przypadającego w 10-leciu poprzedzającym zgon matki wnioskodawcy, jak i do 25-letniego stażu ogólnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do przyznania dochodzonego świadczenia i w tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, uznając słuszność zaskarżonej decyzji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie:

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

14.03.2014r.